

Ger Koopmans over stikstofkwestie: 'Raad van State heeft ravage aangericht'

Interview aanpak stikstof

Als Kamerlid voor het CDA stond Ger Koopmans aan de wieg van het stikstofbeleid PAS waar de Raad van State eind mei een streep door haalde. De huidige gedeputeerde reageert onder meer op critici die de gesneuvelde PAS-regeling betitelen als een truc die niets deed aan de aanpak van het stikstofprobleem.

U wordt wel de geestelijk vader van de PAS-regeling genoemd, het stikstofbeleid waar de Raad van State eind mei een streep door haalde. U stond eerder als Kamerlid van het CDA mede aan de wieg van die stikstofaanpak.

Ger Koopmans: „Door allerlei juridische uitspraken was het destijds (2009, red.) heel moeilijk om vergunningen te verlenen. Daarom hebben Diederik (Samsom, destijds Kamerlid voor de PvdA red.) en ik een amendement gemaakt. Kern daarvan was dat de stikstofemissie omlaag moest. Eigenlijk precies wat iedereen nu ook weer zegt. De invoering van de regeling is veel later gebeurd (2015, red.), daar ben ik niet meer bij betrokken geweest. Daar is het in mijn ogen misgegaan. Niet naar het verminderen van de uitstoot, maar naar het verminderen van de gevolgen van de stikstof in natuurgebieden is heel veel aandacht en geld gegaan de afgelopen jaren. Sterker nog, op een achternamiddag heeft een politieke club (VVD, red.) ook nog eens gezegd 'Weet je wat: we gaan 130 rijden'.”

Hubert Mackus, partijgenoot van Koopmans en de Limburgse gedeputeerde die over stikstof gaat, valt hem bij. „Het is allemaal te veel op aannames blijven hangen. Dat er in de toekomst meer elektrische auto's bij zouden komen, dat de industrie duurzamer wordt en de uitstoot in het buitenland zou afnemen. Er is te weinig gedaan om het daadwerkelijk omlaag te krijgen.”

Koopmans: „Hier hoeven we ons niet te schamen. Dankzij een ammoniakverordening is de emissie in Limburg flink gezakt.”

Mackus: „De provincies Limburg en Brabant hebben de afgelopen jaren meer maatregelen getroffen dan anderen. Als enige in heel Nederland hebben wij geregeld dat elke nieuwe stal 85 procent ammoniak moet reduceren.”

In het verleden, ook toen u nog in de Kamer zat, is herhaaldelijk gewaarschuwd. De PAS-regeling zou juridisch geen stand houden.

Koopmans: „148 Kamerleden hebben destijds voor ons amendement gestemd, alleen de Partij voor de Dieren was tegen omdat het in Europees verband niet houdbaar zou zijn. Ze hebben geen gelijk gekregen. De Europese rechter heeft uitgesproken dat de regeling houdbaar is. Alleen moest het natuurherstel beter geborgd worden.”

„Ik vind dat de Raad van State nu een ravage heeft aangericht. De hele PAS-regeling wordt weggedaan. Dat had natuurlijk nooit moeten. De rechter had het systeem in stand moeten houden, maar bij vergunningverlening veel strakker moeten eisen dat emissievermindering gaat plaatsvinden.”

Als het systeem blijkbaar zo vrijblijvend is, moet je toch concluderen dat het niet goed in elkaar zit?

„Nee. Allereerst zijn er op die manier duizenden vergunningen verleend. Ik ben er trots op dat dit gebeurd is. Alleen de emissievermindering had sterker aangepakt moeten worden.”

Met terugwerkende kracht wordt de PAS nu ook wel een truc genoemd, vooral bedoeld om economische activiteiten door te laten gaan. Een list om onder pijnlijke maatregelen uit te komen.

„Onzin! Dat is niet zo. Het is geen truc, het is een werkwijze. Iedereen roept nu dat bouwen weer mogelijk gemaakt moet worden. Dus je zult zien, dan kom je toch weer bij een nieuwe vorm van de PAS uit.”

Koopmans volgt de ontwikkelingen rond de stikstofcrisis op de voet. Over sommige zaken vindt hij zich behoorlijk op. „Ik ben echt woest over de uitspraak van de rechter, die heeft bepaald dat de voorbereidingen op de Grand Prix in Zandvoort mogen doorgaan. Omdat het gaat om het nationaal belang. Toedelo! Gekker moet het toch niet worden in dit land. We hebben al vijftig jaar geen Grand Prix meer gehad, een paar jaar extra hadden we ook nog wel getrokken. Ik vind het natuurlijk ook geweldig, die Grand Prix ... Maar daar gaat het niet om. Er is geen touw meer aan vast te knopen.”

Wie is destijds met het idee gekomen voor de PAS-regeling, u of Samsom?

„Dat weet ik echt niet meer precies. Diederik en ik waren een keer samen in Amerika, op een werkreis over klimaatverandering. Toen hebben we samen het een en ander bedacht. In die periode waren we continu bezig met het vinden van een antwoord op de crisis waar we in beland waren.”

„Nee, we hebben geen contact meer gehad de afgelopen tijd. We hebben altijd een uiterst goede professionele verstandhouding gehad. We zijn allebei natuurlijk zeer gedreven politici. Maar we verschillen ook nogal van elkaar. Tijdens die werkreis hing ik met een paar anderen aan de bar. Terwijl hij dan *The New York Times* zat te lezen.”

Tijdens het boerenprotest in Limburg werd maar weer eens duidelijk hoe close het provinciebestuur is met de agrarische sector. U deelt ook openlijk de kritiek van de boeren op de stikstofberekeningen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Gaat u als bestuurder niet te veel bij de boeren op schoot zitten?

„Ik zit op niemands schoot. Ik heb nadrukkelijk in mijn toespraak tegen de boeren gezegd dat we gaan voor houdbare vergunningen, voor een sterke economie en verbetering van de natuurkwaliteit. Niet alles kan meer, en daar doet Limburg gewoon aan mee. Ik hoop dat we dit in goede verhouding met de boeren kunnen bereiken, maar ook met terreinbeherende organisaties. Daar hebben we ook een goede relatie mee. Dat is echt niet alleen met de boeren.”

„Ik heb geen kritiek op het RIVM. Alleen zitten er forse marges op de cijfers. Ik heb kritiek op het feit dat de rechter die cijfers heel scherp tot een wettelijke norm maakt. Dat is hetzelfde als je zegt ‘we gaan 100 kilometer rijden en daarboven gaan we je beboeten’. Maar het meetresultaat kan 30 tot 70 procent afwijken. Dat zouden we ook niet accepteren. Ik zeg niet dat het RIVM geen goed werk levert. Ik ben geen scheikundige, dus dat weet ik helemaal niet.”

„Er is een hoop te doen, maar je kunt niet in een paar maanden tijd de feitelijke vermindering tot stand brengen. Dat gaat niet. Je moet borgen hoe je het gaat doen. Maar dat betekent niet dat alles vandaag stilgelegd moet worden.”